

Daniels Pavluts

ministrija

67013009, 67013046

DS 1219/13 RESTREINT UE, ST 14582/13 LIMITE

1-6

3. nodaļa – Tirdzniecības tehniskās barjeras – apstiprināt pušu saistības, kas izriet no PTO Vienošanās par tirdzniecības tehniskajām barjerām (turpmāk – TBT), kā arī: a) padziļināt savstarpējo sadarbību standartu, tehnisko noteikumu un atbilstības novērtēšanas jomā, lai sekmētu savstarpēju piekļuvi tirgiem (informācijas apmaiņa, zinātniskā, tehniskā sadarbība, regulatorie dialogi u.tml., t.sk. attiecībā uz prasību vienkāršošanu, sadarbība metroloģijas un standartizācijas jautājumos); b) veikt Ukrainas tehniskā regulējuma, standartu, meteoroloģijas, akreditācijas un atbilstības novērtēšanas procedūru tuvināšanu ES tiesību kopumam šajos jautājumos⁴; c) vienoties par Rūpniecības produktu atbilstības novērtēšanas līgumu noslēgšanu pēc attiecīgās jomas regulējošo tiesību aktu tuvināšanas u.tml.

4. nodaļa – Sanitārie un fitosanitārie pasākumi – sekmēt: a) to produktu savstarpējo tirdzniecību, uz ko attiecināmas sanitārās un fitosanitārās (turpmāk – SPS) normas, vienlaikus ievērojot primāros mērķus attiecībā uz sabiedrības, kā arī dzīvnieku un augu veselības aizsardzību, un apstiprinot pušu saistības, kas izriet no PTO Vienošanās par sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem; b) savlaicīgu savstarpējo koordināciju un konsultācijas par iespējamajiem SPS riskiem; c) savstarpēju atbildīgo institūciju lēmumu akceptēšanu attiecībā uz dzīvnieku veselības stāvokli, pesticīdu klātbūtni produktos, kā arī no pesticīdiem brīvu teritoriju un aizsargāto zonu atzīšanu. Tāpat Ukraina ir apņēmusies turpināt pakāpenisku nacionālo tiesību aktu tuvināšanu ES tiesību aktiem attiecībā uz SPS un dzīvnieku labturības jautājumiem⁵ u.tml.

5. nodaļa – Muitas lietas un tirdzniecības veicināšana – nodrošināt: a) pušu tiesību aktu caurskatāmību, paredzamību un konsekvētu piemērošanu; b) maksājumu par muitas pakalpojumiem nepiemērošanu; c) administratīvo sadarbību muitas lietās, informācijas apmaiņu par tiesību aktu un procedūru izmaiņām, pušu muitas iestāžu sadarbību, kā arī sadarbību tehniskās palīdzības jautājumos attiecībā uz tirdzniecības veicināšanas un muitas reformu veikšanu u.tml. Līdztekus tam Ukraina ir apņēmusies veikt pakāpenisku nacionālo muitas tiesību aktu tuvināšanu ES tiesību aktiem⁶.

6. nodaļa – Pakalpojumu tirdzniecība, komercdarbības nodibināšana un e-komercija – nosacījumus: a) savstarpējās komercpakalpojumu tirdzniecības⁷ un komercdarbības nodibinājumu⁸, t.sk. nepakalpojumu (*non-services*) sektoros, liberalizācijai, kā arī sadarbībai e-komercijā, otras puses attiecīgiem tiesību subjektiem nodrošinot tirgus pieejamību un nacionālo režīmu ne mazāk labvēlīgā apmērā kā savējiem; b) sadarbībai attiecībā uz pakalpojumu sniedzēju, komercdarbības nodibinājumu un pārrobežu pakalpojumu licencēšanas un kvalifikācijas prasībām (jomās, kur puses uzņemušās saistības); c) funkcionāli neatkarīgu tirgus uzraudzības iestāžu darbību, tostarp attiecībā uz pasta un kurjeru, e-komercijas pakalpojumiem; d) pakāpeniskai Ukrainas tiesību aktu tuvināšanai ES tiesību kopumam attiecībā uz pasta un kurjeru, telekomunikāciju, starptautiskā jūras transporta, kā arī finanšu pakalpojumiem⁹; e) vispārējiem un drošības izņēmumiem saskaņā ar PTO Vispārējās vienošanās par pakalpojumu tirdzniecību principiem u.tml.

7. nodaļa – Tekošie maksājumi un kapitāla aprīte – pušu starpā nodrošināt neierobežotus tekošos maksājumus, brīvu kapitāla apriti attiecībā uz tiešajām investīcijām (saskaņā ar 6. nodaļas ietvaros veikto liberalizāciju), portfeļinvestīcijām, investoru finanšu aizdevumiem un kredītiem, kā arī komerckredītu transakcijām. Izņēmuma gadījumos būs pieļaujama īslaicīga aizsargpasākumu piemērošana, lai risinātu nopietnas monetārās un/vai valūtas politikas problēmas. Plānots, ka 4 gadu laikā kopš līguma stāšanās spēkā puses vienosies par tālāku ES noteikumu piemērošanu savstarpējā kapitāla kustībā.

8. nodaļa – Publiskais iepirkums – saskaņā ar ES tiesību aktos noteiktiem sliekšņiem (*thresholds*) piešķirt savstarpēju piekļuvi publiskā iepirkuma tirgiem, nodrošinot nacionālā režīma nosacījumus valsts un reģionālā līmenī t.s. tradicionālajos sektoros, kā arī attiecībā uz sabiedriskajiem

⁴ Atkarībā no normām laika posmā līdz 2020. gadam.

⁵ Plānots, ka 3 mēnešus pēc BTL stāšanās spēkā tā iesniegs ES stratēģiju par attiecīgās līguma sadaļas īstenošanu.

⁶ Atkarībā no normām 1-3 gadu laikā no BTL stāšanās spēkā.

⁷ Izņemot audiovizuālos pakalpojumus, iekšzemes kabotāžu, kā arī noteiktus iekšzemes un starptautisko gaisa pārvadājumu pakalpojumus. Fizisko personu kontekstā BTL nosaka vadošo darbinieku, stažieru ar augstāko izglītību, komercpakalpojumu pārdevēju, līgumpakalpojumu sniedzēju un neatkarīgo speciālistu ieceļošanu un uzturēšanos pušu teritorijās, bet neattiecas uz pasākumiem, kas skar fiziskas personas, kuras meklē piekļuvi pušu darba tirgiem.

⁸ Izņemot kodolmateriālu ieguvu, izgatavošanu un pārstrādi, ieroču municijas un militārā aprīkojuma ražošanu un tirdzniecību, kā arī audiovizuālos pakalpojumus, iekšzemes kabotāžu un noteiktus iekšzemes un starptautisko gaisa pārvadājumu pakalpojumus u.tml.

⁹ Atkarībā no normām 2-6 gadu laikā no BTL stāšanās spēkā, pēc kā savukārt tiks pieņemts lēmums par t.s. iekšējā tirgus (*internal market*) nosacījumu piemērošanu attiecīgajos sektoros.

pakalpojumiem (*public utilities*). Tāpat paredzēts, ka pusēm 6 mēnešus pēc līguma stāšanās spēkā jāpiemēro ES tiesībās noteiktie pamatstandarti attiecībā publisko iepirkumu uzvarētāju noteikšanā (*award of contracts*), kā arī tas, ka Ukraina pakāpeniski¹⁰ veiks nacionālo tiesību aktu tuvināšanu ES tiesību kopumam publisko iepirkumu jomā, kas savukārt būs sasaistīta ar tālāku savstarpējā publiskā iepirkuma tirgus atvēršanu u.tml.

9. nodaļa – Intelektuālais īpašums – detalizētas pušu saistības intelektuālā īpašuma tiesību (turpmāk – IPR) aizsardzības jomā atbilstoši PTO Vienošanās par ar tirdzniecību saistītām intelektuālā īpašuma tiesībām (turpmāk – TRIPS līgums), kā arī citu, t.sk. Parīzes konvencijas par rūpnieciskā īpašuma aizsardzību (1967), starptautisko līgumu nosacījumiem, t.sk. attiecībā uz:

- a) autortiesībām, – ievērot Romas konvencijas par izpildītāju, fonogrammu producentu un raidorganizāciju tiesību aizsardzību (1961), Bernes konvencijas par literāro un mākslas darbu aizsardzību (1971) nosacījumus, Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas (turpmāk – PĪO) Līguma par autortiesībām (1996) nosacījumus, PĪO Līguma par izpildījumu un fonogrammām (1996) nosacījumus. Ar šo līgumu puses nodrošinās adekvātu tiesisko aizsardzību pret apzinātu tehnoloģisko līdzekļu apiešanu u.tml. Autortiesību aizsardzības termiņš vismaz 70 gadi pēc autora nāves, bet raidorganizāciju tiesības spēkā vismaz 50 gadus pēc raidījuma pirmās pārraides u.tml.;
- b) preču zīmēm, – nodrošināt efektīvas preču zīmju reģistrācijas un aizsardzības (10+10 gadi pēc tiesību īpašnieka pieprasījuma) sistēmas, t.s. vispārzināmu preču zīmju aizsardzību; c) ģeogrāfiskajām norādēm (turpmāk – ĢN), paredzot ietvaru divpusējai ĢN aizsardzībai attiecībā uz t.s. BTL ietvaros noteiktajām ĢN (*established geographical indications*) un jaunu ĢN aizsardzības pieteikšanu; d) dizainparaugiem, – nodrošināt reģistrētu dizainparaugu aizsardzību (25 gadus) pret neatļautu to izmantošanu komerciālos nolūkos (neregistrētu dizainparaugu aizsardzību vismaz 3 gadus) vai arī to aizsardzību ar autortiesībām u.c.;
- e) patentiem, – tiekies izpildīt Patentu līgumā noteikto (2000), atzīt 2001. gada 14. novembra PTO Dohas Deklarācijas par TRIPS un sabiedrības veselību nozīmīgumu un respektēt, kā arī sniegt ieguldījumu PTO Vispārējās padomes 2003. gada 30. augusta lēmuma īstenošanā attiecībā uz šīs deklarācijas 6. paragrāfu un 2006. gada 6. decembra Protokolu par TRIPS līguma grozījumiem. BTL paredzēs iespējas tiesību īpašniekiem pagarināt patentu aizsardzības termiņu medikamentiem un augiem, kas saistīts ar to reģistrāciju un saistītiem procesiem; f) augu daudzveidība, – sekmēt augu daudzveidību, t.sk. ievērojot Starptautiskās konvencijas par jaunu augu šķirņu aizsardzību (1991) nosacījumus;
- g) IPR īstenošanu – attiecībā uz civiltiesiskajiem pasākumiem un robežpasākumiem, kā arī sadarbību, informācijas un pieredzes apmaiņu attiecībā uz IPR īstenošanu, normatīvo bāzi u.tml. Ņemot vērā jautājuma sensitīvo raksturu, šajā līgumā netiks iekļauti nosacījumi attiecībā uz IPR krimināltiesisko īstenošanu.

10. nodaļa – Konkurence – sekmēt brīvu un neierobežotu konkurenci pušu savstarpējā tirdzniecībā, nodrošinot visaptverošu tiesisko regulējumu šajā jomā, tostarp attiecībā uz valsts uzņēmumiem un uzņēmumiem ar ekskluzīvām tiesībām, pretmonopolu nosacījumiem, uzņēmumu apvienošanās praksi, subsīdijām u.tml. Tāpat Ukraina ir apņēmusies veikt pakāpenisku nacionālo tiesību aktu tuvināšanu ES tiesību kopumam konkurences jautājumos¹¹.

11. nodaļa – Enerģētikas aspekti – nodrošināt: a) enerģētikas preču (jēlnafta, dabas gāze un elektroenerģija) tranzīta nepārtrauktību un iespējamu pārtraukumu gadījumā, – ātru un efektīvu to novēršanu; b) divējādo cenu aizliegšanu attiecībā uz pašmāju tirgu un eksportu; c) funkcionāli neatkarīgu iestāžu darbību attiecībā uz gāzes un elektroenerģijas tirgu uzraudzību; d) centienus veicināt uz konkurenci, drošumu un vides ilgtspēju orientēta tirgus attīstību; e) trešo pušu piekļuvi enerģētikas preču transporta objektiem (par saprātīgu maksu u.tml.) un to kapacitātes piešķirumus, ievērojot caurspīdības un nediskriminācijas principus; f) suverēnas tiesības uz ogļūdeņražu; g) saikni ar Enerģētikas Hartu.

12. nodaļa – Caurspīdīgums – ievērojot tiesiskās paredzamības un proporcionalitātes principus, sekmēt efektīvu un paredzamu uzņēmējdarbību regulējošo vidi un efektīvas procedūras, t.sk. nodrošinot: a) savlaicīgu un uz vienlīdzīgiem principiem balstītu, publisku informācijas pieejamību līgumslēdzēju pušu ieinteresētajām personām par plānotām izmaiņām to vispārpiemērojamos pasākumos;

¹⁰ Atkarībā no normām, - 3-8 gadu laikā no BTL stāšanās spēkā.

¹¹ Atkarībā no normām, - līdz 3 gadu laikā no BTL stāšanās spēkā.

b) pienācīgas iespējas ieinteresētajām pusēm paust viedokli pirms plānoto pasākumu stāšanās spēkā; c) kontaktpunktu/pieprasījuma punktu darbību, lai sniegtu atbildes uz ieinteresēto personu jautājumiem par ar BTL saistītiem vispārpiemērojamiem pasākumiem un palīdzētu atrisināt ar tiem saistītus problēmjautājumus; d) tiesisku un administratīvu mehānismu darbību, lai sekmētu efektīvu ar BTL saistītu vispārpiemērojamo pasākumu pārskatīšanu; e) sadarbību labas pārvaldības jomā u.tml.

13. nodaļa – Tirdzniecība un ilgtspējīga attīstība – pušu apņemšanos, t.sk. ievērojot Apvienoto Nāciju Organizācijas mērķus un principus vides un attīstības jautājumos, Starptautiskās Darba organizācijas pamatprincipus un nosacījumus darba tiesību jautājumos, kā arī daudzpusējo vides nolīgumu noteikumus u.tml., sekmēt starptautisko tirdzniecību tā, lai tā veicinātu ilgtspējīgu attīstību (ekonomiskās un sociālās attīstības, kā arī vides aizsardzības pīlāros, t.sk. sekmējot videi draudzīgu preču, pakalpojumu un tehnoloģiju izplatību). Minētajās jomās paredzēta pušu sadarbība, tostarp, ņemot vērā starptautiskos standartus un iniciatīvas (diskriminācijas, piespiedu darba un bērnu nodarbinātības nepieļaušana, vides saglabāšana un klimata pārmaiņu ierobežošana, bioloģiskās daudzveidības nodrošināšana, ilgtspējīga mežu un zivju resursu pārvaldība u.tml.). Līdztekus tam Ukraina apņemas veikt nacionālo tiesību aktu, kas skar ilgtspējīgas attīstības jautājumus, tuvināšanu ES tiesību kopumam.

14. nodaļa – Strīdus izšķiršana – izveidot efektīvu mehānismu labticīgai divpusējo tirdzniecības strīdu risināšanai¹², tostarp paredzot ietvaru strīdu risināšanai ar konsultāciju un strīdu izšķiršanas procedūras palīdzību (izveidojot arbitrāžas paneli), tostarp attiecībā uz enerģētikas jautājumiem.

15. nodaļa – Mediācijas mehānisms – paredz izveidot mehānismu paātrinātai un uz sadarbību orientētai problēmjautājumu risināšanai, kas saistīti ar preču tirgus pieejamības jautājumiem (1. nodaļa). Paredzēts, ka mediācija neattieksies uz pakalpojumu tirdzniecības, kapitāla kustības, publiskā iepirkuma, IPR aizsardzības, ilgtspējīgas attīstības un ar tiem saistītiem jautājumiem.

Balsošanas kārtība. ES tiesību akta izdošanas/jautājuma izskatīšanas juridiskais pamatojums

Līguma par ES darbību 207. pants, 217. pants un 218. pants.

2. Situācija Latvijā

Latvijas ārējo ekonomisko attiecību līgumtiesisko pamatu ar Ukrainu veido PTO daudzpusējās tirdzniecības sistēmas ietvaros noslēgtās vienošanās¹³. Tāpat Latvijai saistošs ir 1998. gada ES-Ukrainas Partnerības un sadarbības līgums, kas paredz plašu sadarbību politiskajos, tirdzniecības un ekonomikas, cilvēktiesību, migrācijas un kultūras jautājumos.

Starp Latviju un Ukrainu ir noslēgta un šobrīd spēkā ir virkne divpusējo vienošanos par sadarbību dažādos jautājumos, t.sk. gaisa satiksmi, automobiļu starptautisko satiksmi, dzelzceļa transportu, tūrismu, savstarpējo palīdzību muitas jautājumos, tranzīta pārvadājumiem, izmantojot ostas un citu transporta infrastruktūru, investīciju veicināšanu un savstarpējo aizsardzību, ienākumu un kapitāla nodokļu dubultās uzlikšanas un nemaksāšanas novēršanu, rūpniecisko, zinātnisko un tehnisko sadarbību u.c.

Pēdējais¹⁴ no tiem ir noslēgts kā Latvijas-Ukrainas divpusējās ekonomiskās sadarbības veicināšanas līgums pēc Latvijas iestāšanās ES. Tā ietvaros darbojas Starpvaldību komisija (SVK), kas nodrošina līguma darbības uzraudzību un strādā pie priekšlikumiem noteiktu problēmu risināšanai, kā arī turpmākās savstarpējās ekonomiskās sadarbības uzlabošanai. Līgums paredz sadarbību rūpniecībā, tūrismā, transporta jomā, farmācijā, lauksaimniecībā, finanšu pakalpojumu jomā, tehnoloģiju un inovāciju u.c. jomās.

2012. gadā pēc preču un pakalpojumu ārējās tirdzniecības apgrozījuma Ukraina ar 304,80 mlj. *EUR* ierindoja 5. vietā starp Latvijas ārējās tirdzniecības partneriem no trešajām valstīm (ārpus ES).

Latvijas preču un pakalpojumu ārējās tirdzniecības bilance ar Ukrainu ir negatīva (-77,1 mlj. *EUR*). Laika posmā no 2009. līdz 2012. gadam Latvijas preču un pakalpojumu kopējā eksporta uz Ukrainu vidējie ikgadējie pieauguma tempi ir 26,1%, savukārt Ukrainas preču un pakalpojumu imports Latvijā šajā laika posmā ik gadu vidēji ir pieaudzis par 27,7%.

¹² Izņemot attiecībā uz tirdzniecības aizsardzības instrumentiem, atsevišķiem konkurences jautājumiem (valsts monopoliem, uzņēmumu apvienošanās u.tml.), tiesību aktu tuvināšanu u.tml.

¹³ Latvija ir PTO dalībvalsts kopš 1999. gada, bet Ukraina – kopš 2008. gada

¹⁴ Latvijas Republikas valdības un Ukrainas valdības ekonomiskās, rūpnieciskās, zinātniskās un tehniskās sadarbības līgums (parakstīts 2004. gada 5. oktobrī, spēkā no 2006. gada 1. februāra)

EMPoz_101013_Ukraina; Par ES-Ukrainas Brīvās tirdzniecības līgumu

2012. gadā Latvijas preču eksporta (97,7 mlj. *EUR*) struktūrā uz Ukrainu ar 25,7% dominē farmācijas izstrādājumi (HS 30), ar 14,0% seko elektroierīces un elektroiekārtas (HS 85), 9,3% – mašīnbūves produkcija (HS 84), 4,7% – dzērieni (HS 22), 4,5% – ķīmiskās šāpeļšķiedras (HS 55), 3,6% – transportlīdzekļi un to sastāvdaļas (HS 87), 3,3% – zivrupniecības izstrādājumi (HS 16), 2,8% – kaučuks un tā izstrādājumi (HS 40), 2,5% – zivis (HS 03), 2,3% – apģērbi (HS 62), 2,1% – papīra un kartona izstrādājumi (HS 48), 2,0% – miecvielas un krāsu ekstrakti (HS 32).

Ņemot vērā līdzšinējās eksporta plūsmas, kā arī Ukrainas piemērotos importa tarifus, BTL ietekmē būtiskākie ieguvumi no Ukrainas importa tarifu samazinājumiem saistāmi ar tādām Latvijas eksporta preču grupām kā HS 16 (zivrupniecības izstrādājumi), HS 22 (dzērieni), HS 33 (parfimērijas un kosmētikas līdzekļi), HS 39 (plastmasas un to izstrādājumi), HS 40 (kaučuks un tā izstrādājumi), HS 85 (elektroierīces un elektroiekārtas) un HS 90 (optiskās ierīces un aparātūra).

2012. gadā preču importa (174,5 mlj. *EUR*) struktūrā no Ukrainas ar 38,4% vadošo pozīciju ieņem dzelzceļa transporta aprīkojums (HS 86), 25,3% – dzelzs un tērauds (HS 72), 7,2% – apģērbi (HS 62), 2,4% – dzērieni (HS 22), 2,3% – dzelzs un tērauda izstrādājumi (HS 73), 1,9% – papīra un kartona izstrādājumi (HS 48), 1,9% – mašīnbūves produkcija (HS 84), 1,6% – mēbeles un to izstrādājumi (HS 94), 1,5% – elektroierīces un elektroiekārtas (HS 85), milt rūpniecības izstrādājumi (HS 19) un kokrūpniecības izstrādājumi (HS 44).

Saskaņā ar pieejamo statistisko informāciju 2012. gadā Latvijas pakalpojumu eksportā (16,2 mlj. *EUR*) uz Ukrainu ar 38,0% dominē tūrisma pakalpojumi (braucieni), ar 29,9% seko gaisa transports, bet 14,7% veido autopārvadājumi. Tāpat jāatzīmē informācijas un datoru pakalpojumu (8,2%), kā arī dzelzceļa pārvadājumu (4,2%) un jūras transporta (1,8%) loma. Savukārt Latvijas pakalpojumu importā (16,40 mlj. *EUR*) no Ukrainas 2012. gadā ar 36,9% dominē dzelzceļa pārvadājumi, 18,8% veido gaisa transports, 12,3% tūrisma pakalpojumi (braucieni), 9,8% – auto pārvadājumi, 4,2% – būvniecības pakalpojumi, bet 12,7% veido citi saimnieciskās darbības pakalpojumi.

Pakalpojumu tirdzniecības kontekstā Latvijas uzņēmumi perspektīvā varētu iegūt no tirgus pieejamības nosacījumu uzlabošanas Ukrainas tirgum attiecībā uz būvniecības, finanšu pakalpojumu, datoru un ar tiem saistītiem pakalpojumiem u.tml.

Īstenojot BTL ietvaros iecerētos ekonomiskās integrācijas pasākumus, tam cita starpā varētu būt pozitīva ietekme arī uz Latvijas tiešajām investīcijām Ukrainā, kuru uzkrājumi 2012. gadā veido 34,2 mlj. *EUR* (galvenokārt finanšu un apdrošināšanas darbības, tirdzniecības, būvniecības un citu profesionālo pakalpojumu sektoros), un Ukrainas tiešajām investīcijām Latvijā, kuru uzkrājumi 2012. gadā veido 77,7 mlj. *EUR* (galvenokārt finanšu un apdrošināšanas sektorā, apstrādes rūpniecībā, būvniecībā, tirdzniecībā un citos profesionālo pakalpojumu veidos).

Statistikas datu avots: Starptautiskais Tirdzniecības centrs un Latvijas Banka.

Ietekme uz budžetu

Pēc EM aplēsēm, balstoties uz 2012. gada tirdzniecības datiem, BTL nosacījumiem stājoties spēkā Latvijas eksportētāju ievadomitas maksājumi Ukrainas muitas iestādēm varētu samazināties par aptuveni 2,5-3,0 mlj. *EUR* gadā. Savukārt, ņemot vērā šobrīd liberālo ES ārējās tirdzniecības režīmu (Vispārējo priekšrocību sistēmas ietvaros¹⁵) ar Ukrainu, sagaidāmas salīdzinoši mazākas izmaiņas importa tarifu veidotajos ieņēmumos valsts budžetā (līdz 0,5 mlj. *EUR*).

3. Latvijas Republikas pozīcija

Ņemot vērā ES Austrumu Partnerības iniciatīvas kontekstu, kā arī centienus Latvijas eksportētājiem uzlabot ārējās tirdzniecības vidi un sekmēt to starptautisko konkurētspēju, Latvija **atbalsta** BTL apstiprināšanas procesu ES-Ukrainas Asociācijas līguma ietvaros, pusēm to parakstot 2013. gada 28.-29. novembrī Viļņā notiekošajā Austrumu Partnerības samītā.

ES-Ukrainas BTL primāri ir jāsekmē Latvijas preču un pakalpojumu konkurētspējīgo priekšrocību attīstība Ukrainas tirgū, kā arī Melnās jūras ziemeļu-rietumu reģionā kopumā, radot labvēlīgus apstākļus saimnieciskās darbības veikšanai un produkcijas realizācijai tajā. Turklāt BTL nosacījumu stāšanās spēkā būs nozīmīgs solis ceļā uz veiksmīgu Austrumu Partnerības iniciatīvas īstenošanu.

Līdzās tradicionālajiem tirgus pieejamības jautājumiem, ko raksturo tarifu un netarifu barjeru mazināšana, no uzņēmējdarbības vides uzlabošanas un paredzamības viedokļa, būtiska ir BTL ietvaros panāktā Ukrainas tiesību aktu tuvināšana ES tiesību kopumam attiecībā uz TBT, SPS, muitas lietām,

¹⁵ Plānots atcelt līdz ar BTL stāšanos spēkā

pakalpojumu tirgus regulējumu, konkurences jautājumiem, publisko iepirkumu un IPR aizsardzību. Tāpat šajā kontekstā būtiska ir arī citu jautājumu sakārtošana, tostarp attiecībā uz efektīvu tirdzniecības strīdu risināšanu, kā arī enerģētikas preču nediskriminētu starptautisko tirdzniecību un organizētās pilsoniskās sabiedrības un sociālā dialoga veicināšanu.

Lai arī ES-Ukrainas BTL neparedz investīciju aizsardzības nosacījumus, atzinīgi ir vērtējama līgumā iekļautā atsauce uz šādu sarunu uzsākšanas iespējamību nākotnē starp abām pusēm. Tādā gadījumā Latvijai būs būtiski nodrošināt līdzvērtīgus nosacījumus kā tas šobrīd ir atrunāts Latvijas un Ukrainas valdību 1997. gadā noslēgtajā investīciju veicināšanas un aizsardzības līgumā.

Zīmīgi, ka nepieciešamības gadījumā BTL pieļauj izmantot noteiktus tirdzniecības aizsardzības instrumentus, ierobežojot iespējamu Ukrainas preču importa ieplūšanu milzīgos apjomos ES tirgū.

Vienlaikus, ņemot vērā līdz šim problemātiskos tirgus pieejamības jautājumus (attiecībā uz muitas lietām, PVN atmaksu, IPR īstenošanu u.c.), kā arī salīdzinoši sliktos uzņēmējdarbības vides nosacījumus Ukrainā, praktisku ieguvumu gūšanai ļoti svarīgi ir nodrošināt efektīvu un ilgtspējīgu BTL ietvaros uzņemto saistību īstenošanu, ES sniedzot nepieciešamo tehnisko atbalstu nepieciešamo reformu veikšanai.

Īpašas Latvijas Republikas intereses

Latvijas tradicionāli eksportspējīgo preču (koksnes, dzelzs un tērauda, farmācijas izstrādājumu, zivrupniecības izstrādājumu, dzērienu un piena produktu u.c.) un pakalpojumu (tūrisma, finanšu, būvniecības, transporta, datoru un ar tiem saistīto pakalpojumu u.c.) tirdzniecības nosacījumu liberalizācija (tarifu un netarifu barjeru mazināšana) un konkurētspējīgo priekšrocību palielināšana Ukrainas tirgū.

4. Citu ES dalībvalstu viedokļi

Dalībvalstis kopumā uzskata, ka attiecības ar Austrumu partnervalstīm ir ekonomiski svarīgas. ES būtiski nodrošināt veiksmīgu līguma noslēgšanu un īstenošanu praksē, sniedzot partneriem atbalstu gan attiecībā uz tā piemērošanu, gan dažādu, tostarp, ārēju spiedienu mazināšanu.

5. ES institūciju viedokļi

Eiropas Komisija līdzšinējo virzību integrācijas procesā vērtē kā labu sasniegumu un cer, ka pēc līguma parakstīšanas Viļņas samītā to būs iespējams piemērot praksē ar 2014. gada vidu. Šajā kontekstā svarīgi nodrošināt atbalstu Austrumu Partnerības valstīm.

6. Saskaņošana

Pozīcija saskaņota ar Ārlietu ministriju, Finanšu ministriju, Kultūras ministriju, Satiksmes ministriju, Tieslietu ministriju, un Zemkopības ministriju.

Atšķirīgie viedokļi

Nav.

7. Saskaņošana ar Saeimas Eiropas lietu komisiju

Saskaņošana paredzēta 2013. gada 16. oktobrī.

8. Konsultācijas ar nevalstiskajām organizācijām un sociālajiem partneriem

Jautājums par ES-Ukrainas BTL regulāri skatīts Ekonomikas ministrijas Ārējās tirdzniecības politikas jautājumu darba grupas ietvaros. Par nostāju attiecībā uz ES-Ukrainas BTL parakstīšanu informētas Latvijas Darba devēju konfederācija un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera.

Latvijas Republikas nacionālās pozīcijas arhīva
numurs Ārlietu ministrijā

Ekonomikas ministrs

D. Pavļuts

14.10.2013. 09:16

3290

Andrejs Apanuks

67013009, Andrejs.Apanuks@em.gov.lv